

igitur de rebus temporalibus aut quotidianis eventibus Concionator loquatur. Multo minus se civilibus aut politicis rebus immisceat; aut de magistratibus vel rem publicam moderantibus ea, quæ æque an inique sentiat, in medium proferat. Quod quidem sine maxima bonorum offensione et sacri muneris dedecore fieri nunquam potest. Qui “pro Christo legatione fungitur,” ea tantum quæ sunt Christi loquatur. Qui secus agit, officii proditor est, et suo aliorumque exitio veram facit tristem illam Prophetæ querimoniam: “Egeni et pauperes quærunt aquas, et non sunt: lingua eorum siti aruit.”¹ Dumque vilissima hæc et putida panem vitæ et cibum spirituales flagitantibus offert, patrem illum naturæ jura violantem imitatur, qui filiis panem avidè appetentibus lapidem aut serpentem porrigit;² pro bonis scilicet, inutilia, noxia, et mortifera.

143. Morem, qui aliquibus in locis viget, concionandi exequiarum tempore, pium ac retinendum esse censemus. Monemus tamen, ne sacerdos mortuum immodicis laudibus efferat, neque de omnibus promiscue, quos funebri oratione laudat, quasi de jam cælo receptis aut mox recipiendis loquatur. Sapit enim assentationem, quæ cathedram veritatis dedecorat, fovetque in auditorum animis inanem spem, quocumque modo vixerint, fore tandem ut vel ultima vitæ hora Deo reconcilientur, et cœlestem gloriam adipiscantur. Qua spe freti, plurimi male vivunt et misere pereunt. Ne igitur Concionator in vana et inani mortuorum laude immoretur; sed, quod longe utilius est, turbam superstitum adhortetur, ut eos precibus et suffragiis juvent suis. Deinde capta funeris occasione, in mentem revocet, quam brevis et fugax sit hominum vita, quam certa mors et ineluctabilis, quam tacito cursu properet, et nec opinantes invadat opprimatque. Ex fluxa et caduca vitæ et terrestrium rerum natura docu-

¹ Isai. xli., 17.² Matt. vii., 9.

mentum eruat, non bona humana et brevi peritura, sed diuturna et immortalia diligenda esse et appetenda. Vel de tremendo illo iudicio, quod mortem mox sequitur, si placet, verba faciat. Habent hæc certe, ut sacræ literæ docent, vim ad movendos terrendosque hominum animos maximam, ut totos virtuti se dedant, et vitia summopere detestentur ac fugiant. “Memorare novissima tua, et in æternum non peccabis.”¹

144. Monent Tridentini Patres, brevitem cum sermonis facilitate conjungi oportere. Vix enim fieri potest, quin prolixitas tædium pariat, quo omnis vis ac virtus prædicationis amittitur. Quod potissimum a Parochis, et aliis qui Dominica quaque die concionem habent, cogitandum est. Quibus enim audiendis populus assuevit, hos plerumque minus attente, et si longiores fuerint, oscitanter animoque alia cogitante audire solet. Neque verendum est, ne cuiuspiam minus placeat brevitatis, quam rerum dicendarum gravitas et grata quædam orationis varietas comitetur.

145. Denique, qui vult dignus cœlestium mysteriorum esse præco, infinitam, quantum licet, Dei ipsius sanctitatem imitetur, cujus verba profert locumque obtinet. Christi præceptoris divini more *faciat et doceat*;² quæ scilicet præceptoris est, exemplo præmuniat suo, quæque aliis agenda suadere vult, prius ipse vita sua operibusque exequatur. Hieronymum monentem audiat: “Non confundant opera tua sermonem tuum; ne, cum in Ecclesia loqueris, tacitus quilibet respondeat: cur ergo hæc, quæ dicis, ipse non facis? * * * * * Sacerdotis Christi os, mens manusque concordent.”³ Improbos non tam argumentis quam exemplo vincendos ait Chrysostomus: “Sic ergo illos prosternamus et contra ipsos pugnemus: ac vita, prius quam sermone, impetamus illos. Hoc enim magnum certamen est, hæc ratioci-

¹ Eccl. vii., 40.² Act. i., 1.³ Ad Nepotian. de Vita Cler., Cap. 8.

natio est, cui contradici non possit, quæ per opera procedit. Etiam si enim innumera verbis philosophemur, si non meliorem, quam illi, vitam exhibeamus, nullum est lucrum. Non enim dictis attendunt, sed facta nostra examinant, et dicunt: Tu prior verbis tuis obtempera, et tunc alios admone. Credibilia mihi sunt facta quam dicta tua. * * * Etiam si hæc non dicant, hæc cogitant et in mente versant. Et hoc impedit, quominus infideles Christiani fiant. Inducamus ergo illos per vitam nostram. Venemur illos per vitæ institutum.”¹ Hoc sibi propositum habeat, non ut hominum laudem, quæ inanis gloriola est, concionibus suis aucupetur; sed ut omnia ad Dei laudem et gloriam, cujus minister est, referat et ab Ipso præmia in cælis reposita expectet. Populi non gratiam aut plausum, sed emendationem quærat. “Non vocibus delectetur,” ait vetus quinti sæculi auctor, “populi acclamantis sibi, sed fletibus; nec plausum a populo studeat expectare, sed gemitum.”²

146. Præclare scilicet suo se munere functum existimet, se felicem, se beatum reputet, si impiorum hominum animis præteritorum criminum odium, metum, ac ruborem incusserit; si spem vitæque melioris propositum desperantibus instillaverit; si jurgia, dissidia, lites, odia restinxerit, Deoque et invicem inimicos reconciliarit; si frequentiore et sanctiorem sacramentorum usum invexerit; denique, si nonnullos, ac vel unum quidem, fœda Dæmonis servitute liberarit. Quod si etiam labores exiguis aut omnino nullus fructus sequatur, ne animo ac spe cadat, nec labori parcat. Qua de re præstat iterum audire præclarum illud eloquentiæ sacræ lumen et ornamentum, Chrysostomum: “Etiam si hodie non persuaseris, cras persuadebis; etiam si nunquam persuaseris, perfectam habebis mercedem. Etiam si non omnibus persuaseris,

¹ In Ep. I. ad Cor. Hom. III., § 5, Ed. Montf. X., 21, 22.

² Julianus Pomerius, De Vit. Contempl., Lib. i., Cap. 23, inter Opp. Prosp. Aquit.

ex multis paucos attrahere poteris; quandoquidem Apostoli non omnibus hominibus persuasere, omnes tamen alloquuti sunt, et de omnibus mercedem habent. Non enim ab exitu recte factorum, sed a mente recte operantium, coronas decernere Deus solet. Etiam si duos jeceris obolos, accipit; et quod erga viduam fecit, hoc et erga doctores operatur. Ne autem, quia non potes orbem terrarum servare, paucos despicias; neque ex magnorum desiderio a minoribus te abstrahas. Si centum non potueris, decem cures; si denos non possis, ne quinos spernas; si quinos non possis, ne unum despicias; si unum non potueris, neque sic animo deficias, nec quæ penes te sunt cohibeas.”¹

CAPUT VI.

DE VITA ET HONESTATE CLERICORUM.

147. “Nihil est,” ait Concilium Tridentinum, “quod alios magis ad pietatem et Dei cultum assidue instruat, quam eorum vita et exemplum, qui se divino ministerio dedicarunt. Cum enim a rebus sæculi in altiore sublati locum conspiciantur; in eos, tanquam speculum, reliqui oculos conjiciunt, ex iisque sumunt, quod imitentur. Quapropter sic decet omnino Clericos in sortem Domini vocatos vitam moresque suos omnes componere, ut habitu, gestu, incessu, sermone, aliisque omnibus rebus nil nisi grave, moderatum, ac religione plenum præ se ferant; levia etiam delicta, quæ in ipsis maxima essent, effugiant.”²

148. Clericos a cæteris non solum statu ac conditione, sed etiam veste distingui oportet. Verum quidem est, quod

¹ Loc. cit., pp. 22, 23.

² Sess. xxii., de Ref., Cap. 1.